

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 54/14

Luxembourg den 8. april 2014

Dom i de forenede sager C-293/12 og C-594/12
Digital Rights Ireland og Seitlinger m.fl.

Domstolen erklærer direktivet om lagring af data for ugyldigt

Direktivet indebærer et meget omfattende og særligt alvorligt indgreb i den grundlæggende ret til respekt for privatlivet og til beskyttelse af personoplysninger, uden at dette indgreb er begrænset til det strengt nødvendige

Direktivet om lagring af data ¹ har til formål at harmonisere medlemsstaternes bestemmelser om lagring af visse data, der er genereret eller behandlet af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller af et offentligt kommunikationsnet. Det tilsigter således at sikre, at der er adgang til disse data med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af grov kriminalitet, især organiseret kriminalitet og terrorisme. Direktivet foreskriver således, at ovennævnte udbydere skal lagre trafikdata, lokaliseringsdata samt lignende data, der er nødvendige for at identificere abonnenten eller brugeren. Direktivet tillader derimod ikke lagring af indholdet af kommunikationen eller af indhentede oplysninger.

High Court (Irlands øverste domstol) samt Verfassungsgerichtshof (Østrigs forfatningsdomstol) har anmodet Domstolen om at undersøge direktivets gyldighed, bl.a. i lyset af to grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, nemlig den grundlæggende ret til respekt for privatlivet og den grundlæggende ret til beskyttelse af personoplysninger.

High Court skal træffe afgørelse i en sag mellem det irske selskab Digital Rights og de irske myndigheder angående lovligheden af nationale foranstaltninger, der vedrører lagring af data vedrørende elektronisk kommunikation. Der er blevet anlagt adskillige søgsmål af forfatningsretlig karakter for Verfassungsgerichtshof af Kärntner Landesregierung (regeringen i delstaten Kärnten) samt af Seitlinger, Tschohl og yderligere 11 128 sagsøgere. Disse søgsmål tilsigter at opnå annullation af den nationale bestemmelse, der gennemfører direktivet i østrigsk ret.

I dommen, der afsiges i dag, erklærer Domstolen direktivet for ugyldigt ².

Domstolen fastslår for det første, at de data, der skal lagres, gør det muligt bl.a. at få at vide, med hvem og med hvilket middel en abonnent eller en registreret bruger har kommunikeret, at fastlægge kommunikationens varighed samt det sted, hvorfra kommunikationen fandt sted, og at gøre sig bekendt med frekvensen af abonnentens eller den registrerede brugers kommunikationer med visse personer i en given periode. Disse data kan samlet give meget præcise oplysninger om privatlivet for de personer, som data er lagret for, såsom dagligdagsvaner, faste eller midlertidige opholdssteder, udøvede aktiviteter, sociale relationer og de sociale miljøer, de færdes i.

Domstolen finder, at direktivet **ved at stille krav om lagring af disse data og ved at give de kompetente nationale myndigheder adgang til disse i særligt alvorlig grad gør indgreb i den grundlæggende ret til respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger**. Endvidere kan den omstændighed, at lagring og efterfølgende anvendelse af data sker, uden at abonnenten

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/24/EF af 15.3.2006 om lagring af data genereret eller behandlet i forbindelse med tilvejebringelse af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller elektroniske kommunikationsnet og om ændring af direktiv 2002/58/EF (EUT L 105, s. 54).

² Henset til, at Domstolen ikke har begrænset sin dom tidsmæssigt, har erklæringen om ugyldighed virkning fra tidspunktet for direktivets ikrafttrædelse.

eller den registrerede bruger informeres derom, i de pågældende personers bevidsthed skabe en følelse af, at deres privatliv er genstand for konstant overvågning.

Domstolen undersøger dernæst, om et sådant indgreb i de omhandlede grundlæggende rettigheder kan begrundes.

Domstolen fastslår, at **den lagring af data**, der kræves i henhold til direktivet, **ikke er af en karakter, der kan krænke det væsentlige indhold af den grundlæggende ret til respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger**. Direktivet giver nemlig ikke mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af den elektroniske kommunikation som sådan og bestemmer, at udbydere af tjenester eller telenet skal overholde visse principper om beskyttelse og sikkerhed vedrørende data.

Endvidere tjener lagring af data med henblik på en eventuel udlevering af disse til de kompetente nationale myndigheder **rent faktisk et formål af almen interesse, nemlig bekæmpelse af grov kriminalitet samt i sidste ende den offentlige sikkerhed**.

Domstolen finder imidlertid, at EU-lovgiver ved at vedtage direktivet om lagring af data overskred de grænser, der følger af proportionalitetsprincippet.

Domstolen anfører i denne forbindelse, at EU-lovgivers skønsbeføjelse – henset dels til den vigtige rolle, som beskyttelsen af personoplysninger spiller i forhold til den grundlæggende ret til respekt for privatliv, dels til omfanget og alvoren af det indgreb i denne ret, som direktivet medfører – er reduceret, således at der skal foretages en streng kontrol.

Selv om den lagring af data, der kræves i henhold til direktivet, kan anses for egnet til at gennemføre det formål, der forfølges med direktivet, **er det omfattende og særligt alvorlige indgreb i de omhandlede grundlæggende rettigheder ikke tilstrækkeligt afgrænset med henblik på at sikre, at det pågældende indgreb rent faktisk er begrænset til det strengt nødvendige**.

For det første omfatter direktivet nemlig på generel vis samtlige enkeltpersoner, elektroniske kommunikationsmidler og trafikdata, uden at der foretages **nogen sondring, begrænsning eller undtagelse** i forhold til formålet om bekæmpelse af grov kriminalitet.

For det andet fastsætter direktivet intet objektive kriterium, der gør det muligt at sikre, at de kompetente nationale myndigheder kun har **adgang til data** og kun kan anvende disse med henblik på at forebygge, afsløre eller foretage retsforfølgning i straffesager af overtrædelser, der, henset til omfanget og alvoren af indgrebet i de omhandlede grundlæggende rettigheder, kan anses for tilstrækkeligt alvorlige til at begrunde et sådant indgreb. Tværtimod henviser direktivet alene generelt til »grov kriminalitet«, der skal defineres af hver enkelt medlemsstat i national ret. Endvidere angiver direktivet ikke de materielle og processuelle betingelser, hvorunder de kompetente nationale myndigheder kan få adgang til data og anvende dem efterfølgende. Adgangen til data er navnlig ikke betinget af en forudgående kontrol, som foretages af en retsinstans eller af en uafhængig administrativ enhed.

Hvad for det tredje angår **varigheden af lagringen** af data fastsætter direktivet en varighed af seks måneder uden at foretage nogen sondring mellem kategorier af data alt efter de pågældende personer eller efter den eventuelle nytteværdi af data i forhold til det forfulgte formål. Endvidere ligger varigheden mellem minimum seks måneder og maksimum fireogtyve måneder, uden at direktivet præciserer de objektive kriterier, på grundlag af hvilke varigheden af lagringen skal fastlægges med henblik på at sikre en begrænsning til det strengt nødvendige.

Domstolen fastslår endvidere, at direktivet ikke fastsætter tilstrækkelige garantier, der gør det muligt at sikre en effektiv beskyttelse af data mod **risiko for misbrug** samt mod ulovlig adgang til og benyttelse af data. Domstolen bemærker bl.a., at direktivet giver tjenesteudbyderne mulighed for at tage hensyn til økonomiske betragtninger i forbindelse med fastlæggelsen af det sikkerhedsniveau, de vil anvende (bl.a. for så vidt angår omkostningerne ved gennemførelsen af

sikkerhedsforanstaltningerne), og at direktivet ikke sikrer en uigenkaldelig sletning af data efter lagringsperiodens ophør.

Domstolen kritiserer endelig det forhold, at direktivet **ikke** foreskriver, at data **lagres på Unionens område**. Direktivet sikrer således ikke fuldt ud en uafhængig myndigheds kontrol med overholdelsen af kravene om beskyttelse og sikkerhed, således som det imidlertid er udtrykkeligt foreskrevet i chartret. En sådan kontrol, der foretages på grundlag af EU-retten, udgør imidlertid et væsentligt element ved overholdelsen af beskyttelsen af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retsvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106